

NORDLYS.

Utkommer 2 ganger i uken

Koster frit tilsendt for et aar
4 kr. For et fjerdingaar 1 kr.

REDAKTØR: DR. ALFRED ERIKSEN.

For kundgjørelser regnes 10 øre
linjen, paa første side 15 øre.

En misforstaaelse.

Der er et enkelt punkt paa vort program som nogle steder har været utsat for at misforstaas. Mellem de saker som nærmest tar sigte paa at lette de mindre jordbrukeres stilling, findes en post som lyder saa: »Adgang for stat og kommune til tvungen avstaaelse av jord i visse tilfælder».

Vore motstandere søker altid at indbilde folk at socialismen vil ta jorden fra bønderne og gjøre dem ejendomsløse. Naar saa dette stadig har lydt i ørene, og folk læser dette punkt paa vort program uten at ha hørt den nærmere forklaring av meningen med det, tænker de: Se, der har vi det. Dette maa netop være hvad vi har hørt.

I virkeligheten er dog meningen netop den motsatte. Naar vi har stillet op denne sak paa vort program, er det saa langt fra, at vi tænker paa at ville skille gaardbrukerne fra deres jord og hus, at formaalet netop er at søke at værne om de smaa jordbrukere. Vi vil netop hindre, at smaabønderne skal fratras sit hjem og sin jord ved kapitalisternes overgrep.

Under den nuværende ordning er det jo stadig saa, at smaabønderne blir gjældbundne, og at deres jord blir tynget av hæftelser og pantelaan.

Denne tunge gjældsbyrde og den dermed følgende forpligtelse til at svare avdrag og renter er netop en av aarsakerne til at bøndernes stilling i vor tid er saa fortvilet. Men ikke alle husker paa, at herigjennem er det at bønderne staar i avhengighet under kapitalisternes i og utenfor vort land, og at for hver gang bonden utreder disse renter, og naar han stræver med disse gjældsbyrder og pantelaan som hviler paa hans jord, maa han i virkeligheten avstaa av sit eget arbeidsutbytte til pengemændene. En stor del av hans slit og møje gaar til de kapitalister som er indehavere av pantobligationerne eller bankernes laanesummer,

I mange tilfælder er det i virkeligheten utenlandske pengemænd som paa den maate har haand og hals over de norske jordbrukere. Hvad de arbejder og sliter, gaar for en stor del til kapitalister som selv intet gjør og som i utlandets storbyer lever højt paa de gjældbundne bønders bekostning.

Det er ogsaa en dagligdags historie at bonden blir nødt til at gaa fra hus og hjem og jord. Han sliter og stræver for at greje renterne og avdragene, og saa længe arbeidskraften varer og intet særskilt uheld støter til, klarer han det kanskje, selv om det bare er saa vidt at baaten bærer. Men naar der kommer sykdom, eller naar han blir saa gammel og utslit at han ikke er i stand til at slite som en træl, da maa han se paa, at hans hus og jord en vakker dag gaar under auksionshammeren. Kapitalistene, som han hele sin tid har kjæmpet en usynlig kamp for at holde sig fra livet, tar det hele fra ham, kanskje for spotpris.

Disse tvangsauktioner er netop et av kapitalisternes beste middel til at utpine og plyndre smaabønderne. Her øves der ofte en skrikende uretfærdighet.

Men netop disse tvangsauktioner er det vi har tænkt paa, naar vi arbejder for at faa en lov om adgang for stat og kommune til tvungen avstaaelse av jord i visse tilfælder. En slik lov skulde netop ha til formaal at værne smaabønderne mot kapitalisternes overgrep og i alle fald avværge de værste ulæmpen ved tvangsauktionerne.

La os søke at klargjøre saken ved et eksempel. En mand ejer hus og jord. Men han har været nødt til at ta op laan paa ejendommen. Han har i lange tider holdt paa at betale avdrag og renter. Men saa klarer han det ikke lenger, og der blir tillyst tvangsauktion.

La os si, at hus og jord er værd 2000 kr. Men kapitalisten

eller banken, som har pantehæftelse i ejendommen, faar den slaat til sig for 800 kr., fordi der ikke er nogen anden som kan hyde paa den eller stille tilstrækkelig sikkerhet.

Hadde vi da en slik lov som den vi her taler om, saa skulde samfundet ha ret til at skride ind og værne manden mot at lide uret. Samfundet skulde ha ret til at si til kapitalisten: Du har slaat ejendommen til dig for 800 kr. Du har ikke fuldt saa meget til gode hos denne manden som eget jorden. Se, her utbetaler vi dig dit tilkomende og overtar selv ejendommen.

Det vilde ikke paa nogen maate være uret mot kapitalisten. Han fik jo sit. Men det vilde paa den maate være muligt at hindre, at kapitalistene stadig skal drage fordel av smaabøndernes undergang, og det vilde staa i samfundets magt at hjælpe smaabønderne til at vinde sin tapte ejendom igjen eller i det minste at faa fuldt vederlag for hvad ejendommen var værd.

Dr. Fastings sak.

Vi har før nævnt, at statsraad Wexelsen har fratat dr. Fasting undervisningen i kristendoms-kundskap ved Holmestrand's lærerskole. Det var, fordi nogle præster hadde sendt klage over at dr. Fasting hadde skrevet en bok hvori han uttalte friere synsmaater end den gammeldagse rettroenhet kan taale.

Vi har før skrevet om saken, og fremholdt at kirkestatsraaden ved sin fremfærd i denne sak har gjort sig skyldig i en grov krænkelse av aandsfriheten.

Det vil mindes, at Bjørnstjerne Bjørnson ogsaa har fældt en haard dom over statsraad Wexelsens fremgangsmaate.

Statsraaden har intet svaret herpaa. Men da folkeskolevæsenet forrige onsdag skulde fore i stortinget, grep Castberg lejligheten til at stille en forespørsel til statsraaden og kræve en rede-gjørelse av ham.

Statsraad Wexelsen mente, at han ikke hadde gaat frem paa nogen maate som vedrørte spørsmålet om aandsfriheten. Da der var kommet en klage fra

præster og fra biskoppen, hadde han henstillet til Fasting at overlate kristendomsundervisningen til en anden lærer, og selv overta undervisningen i norsk. Det var bare foretat en ændring i fagfordelingen. Derved hadde overstyret og departementet trod at avvende en storm, som ellers kunde blet truende for lærerskolens stilling og blot varetat baade skolens og Fastings tarv.

Castberg fremhævet, at over Fastings undervisning har der ikke været ført nogen klage. Det er den ting, at han har utgitt bøker som ikke skal være rettroende, som har været årsak til denne avsættelse fra religionsundervisningen.

Statsraad Wexelsen fastholdt, at han hadde søkt at ordne saken paa beste maate. En kunde ikke her bare se paa den enkelte mand, men maatte ogsaa tænke paa institutionen. Fasting hadde fundet sig i ordningen i baade et og to aar; men efterat han var blet utnævnt til rektor, aapnet han med Bjørnsons mægtige hjælp kampen. Intet hadde saaret ham mere end anklagen for at ha krænket aandsfriheten. Hvis Castberg faar almen tilslutning, saa vet jeg hvad jeg vil gjøre.

Chr. Knudsen (højre) forsvarte statsraadens handlemaate. Han mente, at Fasting selv burde git religionsundervisningen fra sig. Castberg har sagt, at klagen skrev sig fra uvedkommende; men hvem er rette vedkommende, naar ikke præsterne i omegnen og stiftets biskop er det? Eleverne har desuten forældre, som ogsaa er rette vedkommende, og de har i stor utstrækning sendt sine barn til andre lærerskoler netop paa grund av Fastings undervisning i kristendoms-kundskap.

Selv Lasse Trædal, som ellers plejer at forsvare regjeringen i tykt og tyndt, maatte gi Castberg sin tilslutning. Han fremholdt, at mange tar skade av den tørre, gammeldagse religionsundervisning som dyrkes paa lærerskolerne.

Castberg uttalte, at statsraaden ikke hadde årsak til at lægge sin tale saa personlig, som han hadde gjort. Naar aandsfriheten krænkedes, om end aldrig saa lite, føles det saart. Og det mener jeg her er gjort. Det er fastslaaet, at klagerne over Fasting er kommet fra uvedkommende, fordi de er kommet fra folk som ikke har hørt paa undervisningen.

Statsraad Wexelsen fremkom med den ytring, at hvis

anklagen mot ham for krænkelse av aandsfriheten vandt almen tilslutning, var han ikke værdig til at staa som kirkestatsraad. Da vilde han gaa av.

(Det kan ikke ses, at statsraaden fandt støtte hos stort andre end nogle av højre; men mærkelig nok gjorde han ikke alvor av truselen).

C. Stoulsland var helt enig med Castberg.

Castberg paatalte ogsaa kirkestatsraadens optræden paa et kirkemøde i Kristiania i fjor. Der var han kommet med den uttalelse: »Fordærv ikke hvad du har; ti der er velsignelse der». Et slikt ord kunde høve for en kirkestatsraad i et højrestyre, men ikke for en statsraad i en frisindet regjering. Kirkestatsraaden i det nuværende styre skulde gaa fremst i kampen for aandsfrihet.

Telefonsaken i stortinget.

Moe: Det anlæg som omhandles i denne indstillingspost, og som min amtskollega og jeg har fundet os forpligtet til at indgi en forestilling om, var optat ifjor. Der blev ifjor til paa-begyndelse av dette anlæg bevilget kr. 37 200. Derved blev linjen færdig fra Tromsø til Bremsholm og Sommerø. Jeg vil ikke hæfte stortingets tid med i et vidtløftigt foredrag at fremholde dette anlægs berettigelse. Jeg vil indskrænke mig til at henvise til hvad der i det kongelige forslag ifjor og i telegrafstyrelsens fremstilling iaar er fremført om anlægget. Samtidig maa jeg dog faa lov til at si, at det har vakt min forundring, for ikke at si forbauselse at departementet har utskut dette arbejde og paa samme tid fundet plas for nye anlæg. Jeg nævner her, at komiteens ærede ordfører under det almindelige ordskifte uttalte om dette anlæg, at komiteen har fundet at anlægget var ulike mere berettiget til utførelse for laanemidler end enkelte av de anlæg som styrelsen har opført. Jeg forstaar ogsaa hr. statsraaden derhen, at han indrømmer dette. Jeg opfatter hele stillingen slik, at den omstændighet at styrelsen ikke har optat dette anlæg iaar, er kun at forstaa som en utsættelse, og at det maa anses som sikkert at det vil bli opført paa næste

aars overslag. Jeg skal faa lov til at rette den forespørsel til hr. statsraaden, om jeg ikke har opfattet stillingen som den i virkeligheten er. Med det samme jeg har ordet, skal jeg faa lov til at nævne en del andre anlæg i Tromsø amt, nemlig anlæggene Tromsø—Karlso, Helgø og Skjærvø—Nikkeby. Disse anlæg har tidligere været omtalt her; jeg trænger bare at nævne dem og henviser til hvad der tidligere er talt og skrevet om dem, for tilfulde at faa godtgjort, hvor mestberettiget de er, og jeg vil da ogsaa henstille til hr. statsraaden at ha sin opmærksomhet henvendt paa dem. Men hvad jeg i øjeblikket ønsker svar paa, er om jeg ikke forstaar stillingen ret, naar jeg gaar ut fra at det anlæg, som var optat ifjor, men som i aar er utskut, anlægget mellem Tromsø, Kvaløen, Senjen og Bjarkø, igjen vil bli optat i administrationens forelæg næste aar.

P. Larsen: Jeg vil bare med nogle faa ord gi min fulde tilslutning til hvad min amtskollega har uttalt. Det var ikke bare med forundring, men med beklagelse jeg saa, at styrelsen har fundet grund til at stryke det anlæg som blev paabegyndt ifjor, og jeg vet ikke hvorledes styrelsen kan finde overensstemmelse mellem sin optræden i aar og sine uttalelser ifjor. Jeg synes der er en selvmotsigelse i likhet med, hvad min amtskollega har uttalt, forutsætter jeg som sikkert at det anlæg ikke ogsaa fremtidig skal utsettes. Med hensyn til anlægget fra Tromsø til Karlso—Helgø vil jeg kun si, at kravet er saa gammelt, og det foreligger med saadan styrke, at det vistnok ikke nu længer burde overses. Det er vistnok saaledes, at de forskjellige landsdele har sine sterke krav. Men jeg vil si, at hvis man hadde ophængt et telefonkart over den nordlige del av landet i likhet med den sydlige del, tror jeg man nok skulde ha faat medhold i at der er sammenlignelsesvis ulike stærkere krav og større mangler tilstede i landet nordover end længere syd. Derfor undervurderer jeg ikke kravene sydfra. Naar jeg er gaat med paa bevilgninger efter forslaget til trods for at det anlæg som var paabegyndt, er utskut og man heller ikke har optat noget nyt anlæg i Tromsø amt eller deromkring, er det fordi jeg ikke ved at stenene imot forslaget finder hurtigere at ville fremme de anlæg som er av størst vigtighet for os. Av hr. statsraadens varmhjærtede uttalelser under det almindelige ordskifte om telefonens ubetingede nytte for fiskeridistrikterne har jeg faat det sikre indtryk, at hr. statsraaden har fuld forstaaelse av hvor højt paakrævet disse anlæg er. Naar jeg derfor ikke nu holder det rigtigt eller nødvendig at avkræve hr. statsraaden et forhaandsløfte med hensyn til disse anlæg fra Tromsø og nordover, er det fordi jeg finder i hr. statsraadens uttalelser under det foreløbige ordskifte en tilstrækkelig tydelig erkjendelse av, at man ikke længer kan utsette med utførelsen av disse anlæg. Jeg vil si, at kyststrækningen fra Malangen nordover i

hele amtet er paa en vis maate mishandlet. Der er en yterst daarlig postgang. Det er den eneste forbindelse man har med den øvrige verden, og det er en yterst utidsmæssig forbindelse. Naar man saa skal vente aar efter aar paa at faa imøtekommet de sterke krav som for længe siden er fremholdt om telefonens nødvendighet der, er det sørgeligt. Trods de for tiden mørke utsigter for hele denne landsdel der nord tør vi vel haape, at fiskerierne vil komme sig op igjen, og da er det en uomgjængelig betingelse for, at man skal kunne dra den fulde nytte av dem, at disse telefonanlæg snarest muligt kommer istand.

Hørst: Som representant for Tromsø by vil jeg støtte amtets representanter i hvad de har fremholdt om de nævnte telefonanlæg, og jeg skal i den anledning atter minde om at forutsætningen for at Tromsø by gav staten den indbringende ret til anlæg av bytelefonen, var netop den, at derved skulde utviklingen av telefonanlæg i de omliggende distrikter paaskyndes og støttes. Jeg tviler ikke paa, at hr. statsraaden er enig med mig i, at dette var forutsætningen for overenskomsten mellem Tromsø by og det offentlige.

Statsraad Løvland: Med hensyn til det siste er det jo greit, at det var forutsætningen at utvikle telefonnettet i disse landsdeler, enten staten hadde overtat bynettet eller ikke. I virkeligheten er jeg saaledes enig med representanten fra Tromsø; men jeg tror ikke der egentlig er nogen formelig forpligtelse overtat fra statens side. Jeg forstod representanten Moe saaledes, at han vilde ha svar paa et spørsmål, og naar hr. Moe vil det, tør jeg vel ikke andet end svare. Spørsmålet var vist angaaende linjen Tromsø—Senjen—Bjarkø, og naar spørsmålet indskrænkes til den ene linje, er jeg i det heldige tilfælde ikke alene at maatte svare, men ogsaa at kunne svare. Som representanten vil ha set av telegrafdirektørens tillæg til det kongelige forslag, hadde telegrafdirektøren opført et beløp av kr. 27 000 — tror jeg det var — til fortsættelse i aar for derved at kunne naa frem til Gibostad. Men efter at ha drøftet overslaget, som jeg før har oplyst, fandt vi at maatte nedsætte det endnu mere end telegrafdirektøren hadde gjort, med kr. 100 000. Jeg gjorde da et utkast efter mit skjønn over, hvad vi skulde utsette, og jeg hadde blandt de utsatte i mit utkast ikke med linjen til Gibostad. Derimot foreslog jeg utsat Aalesund—Hareid f. eks. og et par til. Dette mit utkast forela jeg telegrafdirektøren, som gjennomgik det i sit kontor med sine sakkyndige og fandt at det var saa paatrængende at gjøre nettet for søndre Søndmør virksomt, fordi trangten dertil var størst, at det fik heller i aar utstaa med anlægget paa Gibostad. Jeg højet mig for den sakkyndige opfatning hos dem som stod midt i arbeidet; men i dette telegrafdirektørens forslag laa saa langt fra nogen erkjendelse av, at i og for sig Tromsø-linjen skulde være mindre vigtig, at der meget mere

bare var spørsmål om hvad der stillet sig som mest paatrængende i aar, og det tværtom er telegrafstyrelsens forutsætning, at man næste aar skal kunne faa opført et beløp av omtrent kr. 40 000 til at føre linjen med en gang frem til Torsken paa Senjen; ti først naar den naar derhen, blir den fuldt virksom. Det er den forutsætning der var tilstede hos telegrafdirektøren, og det var forutsætningen for hans raad, at la den vente i aar. Og jeg haaper at det maa kunne ske. Dette er det svar jeg med glæde kan og vil gi den ærede representant. Med hensyn til de andre spørsmål kan jeg her intet si. Jeg er ikke saa kjendt med disse forhold, at jeg for tingene er avgjort av telegrafstyrelsen og jeg har faat drøftet dem paa grundlag av papirerne, kan uttale mig om det. Men de uttalelser, som er faldt her fra forskjellige representanter fra Nordland og Tromsø amter vil naturligvis av telegrafstyrelsen og departementet som almindelig er tilfældet, blir gjennomgaaet og vil bli tatt hensyn til og søkt imøtekommet saa langt man kan og saa langt det findes berettiget.

Moe: Jeg takker den ærede statsraad for hans uttømmende svar, og jeg for mit vedkommende kan erklære mig tilfreds med de opplysninger, som det svar indeholder.

Endnu mere krigssnak.

Venstremanden kaptein Sivertsen i Trondhjem har lat falde nogle ord om, at skytterlagene maa holde sig rede for konsultatsakens skyld.

Ved venstre-arbejdernes fest paa Lillehammer faldt der fra stortingsmand Castberg en uttalelse som er skikket til at gi krigsrygterne ny næring.

Han mindte om, at der ved en tidligere lejlighet paa et landsmøte var sagt, at arbejderne i paakrævet tilfælde vilde »stille til siste mand». Han tilføjet, at det var naturligt at dvæle ved det nu da der var tilføjet vort land en ny forhaanelse. »Stillingen er nu den, at vort fædreland om kortere eller længere tid kan komme til at kræve av os, at vi indfrir de løfter som ligger i det vers av fædrelandsangen vi nys har sunget: »Ogsaa vi, naar det blir krævet, for dets fred slaar lejr».

Han sa rigtignok bakefter, at »han ikke dermed vilde ha sagt, at der skulde komme til magt-ahvændeelse fra nogen side».

Det blir paatrængende nødvendig, at vort folk ved valget klart og kraftig sier, at vi ikke for nogen pris vil vite av nogen krig.

Det kan bare sis med rigtig eftertryk paa en eneste maate: Kaste det krigsgale venstre ut.

Den politik venstre nu fører, tar paa at bli en alvorlig fare for fædrelandets tryghet.

Englands konge.

Det paastaas, at kong Edvard er alvorlig syk, og at det kun er en kort frist han har at leve i.

Hans læger tier nok, og de hof-venlige blade søker at skjule den virkelige tilstand.

Politisk møte.

I Bardo har den nydannede arbejderforening holdt et stort politisk møte. Frimenighetens forsamlingshus var fyldt til trængsel. Rønning Tollefsen og Meyer Foshaug fra Maalselven var indbudt og talte om vort partis program.

De lærde forstaar sig paa fisket.

Opsynschef Fleischer mener at det ødelagte fiske ikke skyldes kobben. Det samme paastar ogsaa fiskeriskolebestyrer Bacher.

Men hør nu! Fleischer sier, at aarsaken er den, at vandet i aar er kaldere end vanlig. Bacher derimot paastar, at det milde vejr tyder paa at sjøen er varmere end vanlig, og det har til følge at torsken uteblir.

Olaf Buck.

A. Ebeltoft sen. og Ced. Ebeltoft i Tromsø har stanset sine betalinger. Indehaver av begge forretninger er Olaf Buck.

Kvaldeputationen.

I »Tromsø stiftstidende» har nu ogsaa et andet medlem av kvaldeputationen imøtegaat Edwin Figenschous historier om deputationens ordforervalg.

Skrønen ses ogsaa at ha fundet vej til enkelte Kristiania-blade. Den kunde let ha virket til at ødelægge det gode indtryk deputationen gjorde. Det er at haape, at fiskerne for fremtiden maa bli forskaanet for slike karer som han.

Kvalsaken.

En deputation fra norsk kvalfangerforening, skipsreder Johan Bryde, overretssakfører Samuel Meyer og skipsreder Carsten Bruun, har hat foretræde for statsminister Blehr.

Der blev overrakt ham en forestilling om nødvendigheten av at opretholde kvalfangsten uindskrænket.

Forestillingen er trykt. Vi har hat lejlighet til at gennemse den og skal senere omtale den lit nærmere. I dag skal vi bare nævne, at de saklige grunde som skriftet indeholder, er overmaate tynde. Hovedsakelig søker kvalfangerne at støtte sig til dr. Johan Hjort, dr. Nansen, fiskerinspektør Sørensen og andre slike.

Apotekeren som solgte brændevin.

Apoteker Brechan i Kristiansund, som solgte brændevin, er nu dømt til en bot av 300 kr. og beslaglæggelse av 116 liter cognak.

Han vil indanke dommen for højesteret.

Russiske sagfilere.

Tre russiske sagfilere har i den siste tid opholdt sig i Bodø. To av dem er nu blet fængslet, fordi den ene i Ibbestad har voldtat en gift kone, mens hendes mand var fraværende. Baade konen og manden er blet paaført smitsom sykdom, og begge ligger nu paa sykehuset.

Det har jo stadig været utspredt, at de russiske sagfilere skulde være spejdere. Vi har aldrig trod paa dette snak. Nu da disse to er blet fængslet, maa

det forhaapentlig være muligt at faa fuld greje paa spørsmålet, saa at der en gang kan bli ende paa sludderet.

Fisket.

Mandag 16 febr.

Liner: Hopen 6—8, Henningsvær 18—20, Stamsund 1—6, Balstad 1—16 skrej. 13 nætters garn for Sund 100. Smaagarn: Mortsund 20—50, Sund 25 skrej.

Tirsdag 17 febr.

Natstaatte liner: Hopen og Ure 0—8, Nufsfjord 1—15, Sund 2—36—8, Rejne 9—13. Smaagarn: Rejne 6—17—10.

Sørvaagen: I dag tre smaa-garntrækninger 2—5—18, ca. 10 natstaatte linetrækninger 4—45—20.

Onsdag 18 febr.

Kalle: 12 natstaatte linetrækninger 0—8. I gaar en fiorten-nætters storgarntrækning uten fangst.

Vandets temperatur paa Høla er, i følge nye maalinge ved utvalgsformanden, uforandret fra den før meddelte opgave. Ved Skroven og sydost av Henningsvær 6¹/₁₀, 6, 4¹/₁₀, 4, 3¹/₁₀ celciusgrader paa henholdsvis 140, 120, 65, 60, 54 favne.

Kobbe mærkes til dels.

For Gryllefjord er paa 2 trækninger faat op til 40 torsk — utmagret til det yterste.

Fiskedamperen »Bjølfor» fik mandag 100 skrej i en trækning paa 200 favne i Malangsdypet.

Dampskipet »Sigerfjord» meddeler: Mandag (16 febr.) trukket 1800 dagliner 24 kvartmil sydost til ost av Skomvær, faat 38 skrej og 20 brosmes.

Fra Gryllefjord telegraferes samme dag: Forsøk av »Oteren», »Rolf» og »Rener» paa Svendsgrundens ytre eg paa 160—250 favnes dyp gav kun enkelte skrej og smaatorsk.

Svolvær den 21 febr.

Komne baater 1895. Derav 625 garnbaater, Kjøpefartøjer 122. Intet fiskeparti, dampskip »Sigerfjord» onsdag 10 kvartmil nord av Tenholmen 1800 dagliner 140 favne 29 torsk. Forøvrig landligge. Uvejr umuliggjort videre temperaturmaaling. I dag sydvest storm, regn.

Vadsø 14 febr.

I januar maaned opfisket i amtet tilsammen 7500 kg. torsk. Derav saltet 4900 kg. resten forbrukt. 3 hl. dampmedicintran.

I tre fjorde i Loppens lensmandsdistrikt faugt 60—100—480 kg. Forøvrig i nævnte distrikt likesom i amtet iøvrig intet fiske. Fra flere steder meddeles, at der er ingen av-taken i kobbemasserne.

I Varangerfjord set hvitfisk i flokke paa 3—8 ad gangen. 16 st. fanget paa garn. Fersk lodde mærket i fisk i gaar ved Nordre Honningsvaag.

Honningsvaag 14 febr.

Fersk lodde i fisken i gaar. Omtrent fiskefrit.

Honningsvaag 18 febr.

Fredagstrækning overstaal line en del mager torsk uten lodde. Dagstrækning for Nordvaagen 1 baat 5—6 vægter mager torsk. En baat her ca. 30 torsk, likesledes mager. Alt uten lodde. Den i foregaaende uke iagttagne lodde kan muligens være kommet ut av fjorden. Storm næsten stadig.

Siste etterretninger.

Honningsvaag indtil 10 vægter fisk paa gammelt agn. Lodde er set, som paastaas at være ægte havlodde. Ved Brejvik, Hasvik, Taborshavn, Bergsfjord og Øksfjord skal der ogsaa være fisket siste uke.

Hvad loven sier.

Nogle formularer.

I vore lovforklaringer har vi nu, siden bladet kom ut, gjennomgaat en del av de viktigste regler vedrørende gjeldsforpliktelse og faste eiendomme, likesom vi har forklart reglene for den borgerlige rettergang.

Under gjennomgaelsen av lovreglene om faste eiendomme gav vi utkast til kjøpekontrakt og skjøte. Vi skal nu i det følgende gi utkast til en del andre dokumenter som staar i sammenheng med de lovforklaringer vi indtil nu har bragt.

Slike formularer kan forhaapentlig være til nogen nytte. Mangen gang maa folk søke hjelp hos sakførere, naar de skal ha skrevet et dokument, og maa da selvfølgelig betale for det i dyre domme. Hvis vore læsere klipper ut disse formularer, som vi her gir, og gjemmer dem til de en gang faar bruk for dem, vil de kunne skrive slike dokumenter selv. Hvis de slet ikke er skrivekyndige, kan de kanskje faa en anden mand til at skrive for sig, naar de har en formular at gaa efter.

Disse utkast kan ogsaa gjøre en anden nytte. Ved nøje at gjennomlæse dem kan folk bli mere kjendt og fortrolig med de forskjellige slags dokumenter, saa at de forstaar hvad det gjælder, hvis der blir forelagt dem et saadant papir til underskrift.

Vi søker derfor at avfatte formularerne i saa simple uttrykk som muligt. I den form slike dokumenter almindelig har, er de ofte saa fuld av gammel-dagse og vredne uttrykk, at de fleste ikke forstaar noget av dem. Det er juristerne som har indført dette kraakemaal; men det er i virkeligheten aldeles unødvendigt.

Utkast til pantobligation.

Pantobligation.

Undertegnede, Edvard Hanssen, tilstaar herved at være blet hr. Martin Dahl skyldig en sum av 2000 — to tusen — kroner.

Disse tusen kroner forpligter jeg mig herved til at betale i 10 — ti — like store halv-aarlige avdrag, hver 15 juni og 15 desember, første gang 15 juni dette aar.

Av kapitalen eller hvad der til enhver tid staar tilbake av den, svarer jeg fra i dag av renter med 5 — fem — procent aarlig. Disse renter betales hver 15 juni og 15 desember, første gang 15 juni dette aar.

Til sikkerhet for gjælden med renter og mulige omkostninger gir jeg herved hr. Martin Dahl 1ste prioritets panteret i min eiendom Soløi i Trondenæs herred, gaardsnummer 21, bruksnummer 5 av revideret skyld 3 mark og 18 øre, med paastaaende huse og de huse som maatte bli opført, og i husenes brandforsikringssum, idet jeg herved forpligter mig til at holde nævnte huse til enhver tid forsikret i landets almindelige brandforsikringselskap, indtil laanet er tilbakebetalt.

Dersom jeg ikke opfylder mine her vedtagne forpliktelse, skal hr. Martin Dahl kunne kræve den hele gjæld straks indbetalt, og da skal han være berettiget til uten lovmaal og dom, og uhindret av løsningsret, som jeg herved fraskriver mig, at sætte pantet til auktion for derved at søke skadesløs dækning av gjælden med renter og omkostninger. For det mulig udækkede beløp blir jeg, Edvard Hanssen, og senere ejere av pantet, ansvarlig.

Soløi den 10 februar 1903.

Edvard Hanssen.

Til vitterlighet:

Nils Lund
Ole Dahl.

Dette utkast kan brukes i de forskjellige tilfælder, naar en bare passer paa at forandre navne, datum og beløp, eftersom det passer.

Hvis vedkommende eiendom er pantsat til andre før, og disse ikke viker fortrinsret, saa at der bare kan gis 2den eller 3die prioritet, maa pantobligationens ordlyd andres derefter. F. eks. saaledes:

Til sikkerhet for gjælden med renter og mulige omkostninger pantsætter jeg herved med 2den prioritet næst efter pantobligation til Hypotekbanken av 12te, tinglæst 25de juni 1897, oprindelig 1500 kr., nu til rest 450 kr., min eiendom osv.

Utkast til skadesløsbrev.

Skadesløsbrev.

Til sikkerhet for hvad jeg skylder eller maatte bli hr. handelsmand Tore Olsen skyldig for varer eller pengelaan, pantsætter undertegnede Edvard Hansen herved for et beløp av indtil 2000 — to tusen — kroner med 2den prioritet næst efter hypotekbankens pantobligation av 4 juni, tinglæst 24 juni 1897, min eiendom Soløi i Trondenæs herred, gaardsnummer 21, bruksnummer 5, av revideret skyld 3 mark og 18 øre, med paastaaende huse og de huse som maatte opføres, og i husenes brandforsikringssum.

Skulde min gjæld til hr. handelsmand Tore Olsen ikke bli betalt ved forfaldstid, skal han ha ret til uten lovmaal og dom og uten at hindres av løsningsret, som jeg herved fraskriver mig, at sætte den pantsatte eiendom til auktion for deri at søke skadesløs betaling.

Soløi den 13 september 1902.

Edvard Hanssen.

Til vitterlighet:

Nils Lund
Ole Dahl.

Baade pantobligationer og skadesløsbreve har ofte følgende tillægsbestemmelse:

I tilfælde av søksmaal vedtar jeg, hvor jeg end maatte opholde mig, forlikskommission og underret (her sættes da navnet paa fordringshaverens bosted) som mit rette værneting med varsel som for indenbygdsoende, forkyndt paa den pantsatte eiendom.

Meningen med denne tilføjelse er klar. I stedet for at være nødt til at stævne til forlikskommission og underret paa skyldnerens bosted, opnaar for-

dringshaveren den fordel at kunne indstævne saken der hvor han selv bor.

Forøvrig gjælder det at lægge nøje mærke til forskjellen mellem en pantobligation og et skadesløsbrev. Tilsynelatende er forskjellen meget liten og blir let overset, men i retslig henseende er den av stor vigtighet.

Begge dokumenter er næsten ordlydende ens. Det er bare nogle faa ord i begyndelsen som er forskjellig. I pantobligationen staar det:

Undertegnede tilstaar herved at være blet skyldig saa og saa meget.

I skadesløsbrevet heter det derimot: Til sikkerhet for hvad jeg skylder eller maatte bli skyldig pantsætter herved undertegnede for et beløp av indtil saa og saa meget.

Har jeg altsaa skrevet under paa en pantobligation paa 2000 kr. til en mand, da har jeg dermed tilstaar at jeg skylder ham denne sum. Jeg maa altsaa være vis paa, at gjælden er rigtig, før jeg skriver paa. Om jeg baktefter opdager nogen fejl, er jeg allikevel bundet. Ved at underskrive har jeg avskaaret mig al adgang til at faa mulige tvistsspørmaal om gjældens rigtighet retslig prøvet. En pantobligation kan bare faas omstyrtet, hvis jeg kan godtgjøre at underskriften er falsk eller franarret mig ved bedrag.

Skriver jeg derimot paa et skadesløsbrev paa 2000 kr. har jeg ikke dermed tilstaar at jeg virkelig skylder noget. Jeg har git sikkerhet for den gjæld jeg muligens i fremtiden kommer i. Jeg har altsaa, naar skadesløsbrevet blir gjort gjældende mot mig, likefuldt adgang til at kræve, at fordringshaveren skal fremlægge oppgjør eller bevis for gjælden, og at kræve retslig prøvelse, dersom der blir uenighet om gjældens rigtighet.

Paatalemyndigheten.

Vi omtalte i førstningen av januar maaned en retssak fra Lyngen. Karl Johan Karlsen Heggelund var sat under tiltale for bedrageri, men blev frikjendt, da han kunde fremlægge et brev som godtgjorde hans uskyldighet.

Om denne sak har vi senere mottat to indsendte stykker. Det ene er fra en av vidnerne mot ham. Det andet stykke gaar i motset retning og indeholder en del betragtninger over paatalemyndighetens optræden.

Ingen av disse stykker egner sig til indtakelse i bladet. Vi vil i denne forbindelse oplyse, at naar det var sagt at soren skriver Figenschou hadde ledet retsmøtet, og at der først blev avlagt en fældende dom, som maatte omgjøres da brevet blev fremlagt, da er dette ikke rigtig. Den mand som var vor kilde, har paa dette punkt ikke oppfattet sakens forløp. Det var sorenskriverens fuldmægtig som ledet retsmøtet, og brevet blev fremlagt før dom blev avlagt.

Disse oplysninger blev ogsaa mundtlig meddelt os av statsadvokat Urbye straks efter; men paa grund av redaktørens

fravær er det ikke blet oplyst for her i bladet.

Forøvrig er disse ting av mindre betydning, og det som vi navnlig anket over, staar fremdeles fast.

Indsendere.

Vi maa aller gjøre indsendere opmærksom paa, at det ikke altid er muligt at ta deres stykker ind straks eller i første nummer, da plassen ofte er meget knap, og mange stykker ofte er svært lange. Der er flere som er nok saa utaalmødige.

Tillike maa vi fremhæve, at det er umuligt at indta stykker hvis indhold ikke er av almen interesse. Vi strækker os saa langt vi kan, for at bladet kan opretholde det fri ordskifte, og at ingen skal bli utestengt, som har noget at si. Men naar stykket bare vedrører rent personlige ting eller private forhold, vilde det være urigtigt at ta det ind.

Indsendere som er usikker i stil og retskrivning, vil lette arbeidet for os, hvis de lar det være et aapent mellemrum mellem hver linje, eller bare skriver paa anden hver linje, saa at vi kan faa plas til rettelser. Naar stykkerne skrives saa tæ, at der ingen plas er til rettelserne, maa vi skrive det hele om, hvis formen er mangelfuld, og det vil bli alt for stort arbejde.

Derimot er det for os ikke av vigtighet, at der skrives bare paa den ene side av papiret. Man kan godt skrive paa begge sider.

Det hænder ogsaa at skriften er saa uklar, at hverken vi eller sætterne med alt vort stræv kan finde meningen, saa at stykkerne av den grund ikke kan trykkes.

Vi gjentar ogsaa, at redaktionen ikke uten videre maa gjøres ansvarlig for alt hvad indsendere skriver. Der har været indtat mange stykker som vi er fuldstændig uenige i.

Bodø venstre er fornuftigere.

Venstreforeningen i Bodø er fornuftigere end Tromsø amtsvenstreforening. Paa det møte hvor programmet skulde opstilles, foreslog redaktør Thue: »Tromsø stifts forsvar kræves ordnet i likhet med de andre landsdelers.»

Forslaget blev forkastet.

Militærgalskapen i Sverrige.

Det kapløp som i de senere aar er kommet i gang mellem Norge og Sverrige, om hvem der kan ruste mest, er en av de sorgeligste følger av unionsstriden. Det rammer begge lande og margstjæler folkets beste kraft baade paa denne og hin side av grænsen.

Norge har trolig søkt at dilte efter; men Sverrige har dog fremdeles overtaket.

Det svenske storting har i aar bevilget 84 millioner til hæren og flåten. Den voldsomme økning har gjort det nødvendigt at lægge paa nye skatter. Indkomstskatten er blet øket; men den største del av pengene blev skaffet til veje ved at lægge paa avgiften paa rusdrikkene. Over 13 millioner kroner skal tas ind i mer-indtægt ved hjelp av fol-

kets ulykkelige trang til stærke drikke.

For det er jo klart, at naar avgiften paa rusdrikkene økes, blir ikke følgen den at folk drikker mindre. Det var heller ikke meningen; for da vilde jo ikke staten faa noget til at dække de økede militærutgifter med.

Nej, regjeringen gjorde netop regning paa drankernes svakhet og stolte paa, at de vilde drikke som før. Følgen er, at naar brændevinet blir dyrere, blir det mindre til overs til brød for drankerens kone og barn.

Naar en faar syn for denne uhyggelige forbindelse mellem militærgalskapen og drukken-skapen, kommer i sandhet forsvarssaken til at staa i et tiltrækkende lys.

Traad til kobbegarn.

Det er fastsat, at der av offentlige midler skal brukes 15 000 kr. til utdeling av traad til kobbegarn i sjøbygdene i Tromsø stift.

Del er meningen, at der til hver enkelt fisker skulde utdeles fra 4 til 10 kilogr. traad, der hvor en kan stole paa, at fiskerne vil gjøre ihærdige forsøk paa kobbefangst. Departementet her fastsat, at utdelingen for hvert herred skal foregaa ved en kommite, bestaaende av ordføreren, lensmanden og fattigstyrets formand eller fattigforstanderen, hvor der er nogen saadan.

Første sending er under vejs. Mere vil komme efterhvert som traaden kan skaffes.

Utvandringen.

Utvandringen ser ut til at bli endnu større i aar end i 1902. Over Kristiania, Trondhjem, Stavanger og Kristianssand er der allerede utvandret 993 siden nytår. I fjor var tallet for den tilsvarende tid 489.

Akkordforhandling.

Kjøpmand Søren Giæver i Tromsø har aapnet akkordforhandling.

Svensk Folkbladet.

Svensk Folkbladet bringer et portræt av dr. Alfred Eriksen og et længere, utmærket skrevet opsæt om ham.

Død fugl i landdrevet i mængde.

Det berettes at paa østsiden av Porsangerfjord, fra Svarholt-klubben indover forbi Rækvikerne, er der siden jul i landdrevet en mængde fugl, særlig lund og alke, og den er saa utmagret, at der omtrent ikke er kjøt paa benene, saa det ser ut som om den er død av sult. (»Finmarksposten».)

De fiskere av Karlso herred som ønsker at komme med ved utdelingen av traad til kobbegarn, anmodes om at melde sig for ordføreren eller fattigstyrets formand.

Svar fra Alette til a.

(Forts. fra nr. 14.)

Mangel paa Landstads salmebok er, saavidt jeg kjender til, ikke eget bare her, saa Deres kritik rammer vist flere end bare os; men saa vet jeg dog, at i enkelte huser findes to salmebøger. De vigtigste blade i amtet, har jeg sagt, holder vi og det slaar jeg ikke av paa. Hvilke blade mener De vi holder for at være de vigtigste? Jeg forstaar nok saa godt hvilke blade De holder for de vigtigste. De spør hvad jeg synes om at være fast lønnet? Jo, meget godt. Men saa maa jeg ogsaa tilføje, skulde jeg være det, saa tok jeg plassen fra en som muligens kunde være værdigere til at ha den, og dertil er der allerede altfor mange som gjerne tragter efter at faa fast løn og komme i en højere stilling end de andre, for at de lavere stillede skal ta luven fra dem.

Vi elsker oplysning, og derfor lønner vi lærere som skal bære civilisationen til os og vore barn, medens forældrene maa skrape og kravse underhold baade for os selv, barna og lærere. Barna bør gaa sine lovbestemte dager paa skolen, og det er en sand fornøjelse at se, baade for forældrene og for en samvittighetsfuld lærer, naar skolen bærer frugter. Min anskuelse er ikke Deres, at forældrene er akkurat likegyldige enten barna lærer noget eller ej. Men det er i almindelighet lærernes mening.

Kristelige forældre klager over at der er lite religionsundervisning i folkeskolen, og jeg er enig deri. Jeg taler som erfaringen viser. De kan ellers bedømme om mig hvad de synes. De sier at forældre og lærere maa arbejde sammen og hjelpe hverandre osv. Naar De gjennom et offentlig blad har gyndt at klandre forældrene i Deres distrikt, saa behøver vist ikke De nogen hjelp og haandsrækning av nogen til Deres arbejde, og ikke kan De forlange det heller av os. Tænk efter hvilken rosværdig frugt Deres skole bærer, naar barna hører i hjemmene hvorledes deres lærer skriver spottende om deres far og mor og om deres kaffe-kjeler og sukkerklumper, tobakspiper o. l. Kan De undres over om der da vil vækkes mistillit av far og mor og børn mot Dem, at de trods sin beste vilje og mangelfulde sprog og stil tvinges at svare Dem som ord-sproget lyder: Som man roper i skogen faar man svar.

Efter Deres anskuelser er der mange fejl hos os. Men De kan dog ikke plukke klinten fra hveten her i Olderdalen heller, hr. a. Ikke heller bør De feje alle med en kost.

Det er mig fortalt at der skal være sprog-lærere baade i seminariet og i middelskolen. Hvis det ikke var oplysning, hvad nytte var det i at eleverne lærte det?

Naar en nordmand kommer til Tyskland og lærer tysk, da er vel dette at betegne som oplysning? Dersom jeg ikke forstaar andet en lappisk og finsk, da er jeg uoplyst i andre sprog, men

dersom jeg har lært norsk, da er jeg ikke lenger uoplyst i det norske sprog.

(Slutn. i nr. 16.)

NORDLYS

kan tinges:

I Tromsø hos hr. kjøpmand S. T. Øien.

I Vardø i »Finmarkens» ekspedition.

I Harstad hos hr. kjøpmand Simonsen Sparboe.

I Narvik hos hr. P. N. Nylander.

Samme steds mottas avertissementer og sælges løse numre av bladet.

Desuten kan bladet tinges paa alle landets postanstalter og i ekspeditionen paa Karlso. Bestillinger ledsaket av kontingenten, 2 kr. for et halvaar, kan sendes portofrit, naar brevene paategnes: Avissak. Saadanne breve maa ikke indeholde andet end bestilling av bladet.

Nordlys maa foruthetales.

Averter i Nordlys.

Corn. O. Sørli, Finfjord
pr. Finsnæs

anbefaler Naumann's symaskiner, skomagermaskiner, trædemaskiner til billige priser.

Billige afbetalingsvilkår.
NB. 5 aars garanti. Enhver bør kjøbe Naumanns symaskiner.

NORDLYS

— REDIGERET AV DR. ALFRED ERIKSEN —

Rikholdigt. — Grejt. — Alsidigt. — Letlæst.

Hvert nummer av NORDLYS indeholder 16—17 spalter læsestof. Altsaa adskillig over dobbelt saa meget som de andre Nordlandsblade.

NORDLYS bringer stadig en mængde originale stykker om de forskjelligste spørsmål og dagens begivenheter.

Utkommer 2
ganger i uken.
Koster 4 kr. aaret.

NORDLYS

Maa betales forut.
Koster 1 kr. fjerdingaaret.

Hvad loven sier.

Vore lovforklaringer vil bli fortsat i dette aar. Lovreglerne om faste eiendomme vil bli avsluttet med gjennomgaaelse av utskiftningsloven og loven om jords deling og skyldsætning. Derefter vil der bli git en del formularer til de almindeligst forekommende dokumenter. Lovene om sær-eje mellem ægtefæller vil bli utredet. Loven om statsborgerlig stemmeret og valg vil utførlig bli gjennomgaaet forut for stortingsvalget. Saa vil der ogsaa komme en fremstilling av rettergangsmaaten i straffesaker og en gjennomgaaelse av den nye straffelov, som træder i kraft fra 1 januar 1904.

NORDLYS er ogsaa det beste blad for avertissementer.

Bekjendtgjørelser.

Paa aarsmøtet

i »Nordlys» aktieselskap den 10 januar d. aar fremsatte Benoni Figenschou forslag til følgende ændringer i selskapets love:

§ 2 forandres derhen: Aktieselskapets styre bestaar av 6 medlemmer, som vælges paa aarsmøtet for 1 aar ad gangen. Styrets formand vælges ved særskilt valg. For medlemmer av styret vælges 6 varamænd, likeledes for 1 aar ad gangen.

§ 6 forandres derhen: Ved valg og avstemning paa aktieejernes møte har hver aktieejer 1 stemme.

Forslaget bekjendtgjøres og vil bli avgjort paa et av aktieejernes møte i april.

Dr. Alfred Eriksen.

Ekstra solide

Falvogner, Langvogner, Haandvogner til billigste pris hos
Smed Gabrielsen,
Tromsø.

Skiffersten!

Et parti gode skiffersten ca. 100 000 stykker tilsalgs hos
Baard Baardsen Stokkeberg
pr. Kvalsund.

Kjøb norske kompasser.

A/s Norsk instrumentkompagni,

Raadhusgaden 1—3, Kristiania,

leverer alle slags skibsinstrumenter til rimelige priser.

Specialitet: Baadkompasser med slingringsboile og trækorser, solide og nette.

Pris dusinvis kr. 2.50 pr. st.

» enkeltvis » 3.76 - -

Garveriet Viken pr. Harstad

(C. Wikstrøm)

modtager huder og sking til barkning og beredning.

Olaf A. Ryens Annoncebureau,

— Norges ældste Annonceforretning. —

Forretningslokale: Akersgaden 7, Kristiania.

besørger Annoncering for de fleste offentlige Contorer, større Forretninger etc.

Annoncer til alle inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter expederes gennem Bureauet til Bladenes Original Priser uden nogetsomhelst Tillæg.

Telefon 823.

Stemmesedler

og

forfaldsskrivelser

leveres paa hurtigste varsel og til
billigste priser.

Karlso boktrykkeri.

Indbydelse

til aktie-tegning.

Paa aarsmøtet i aktieselskapet »Nordlys» den 7 januar d. a. vedtokes at utvide aktiekapitalen til 4000 kr., saaledes at der udstedes 100 nye aktier, hver lydende paa 20 kr. som utbydes til en kurs av 110%.

Hver aktie vil saaledes bli at betale med 22 kr.

Idet styret henviser til det regnskap for foregaaende drifts-aar og den oversigt over selskapets formuesstilling som var offentliggjort i nr. 1 av bladet for dette aar, indbydes herved til tegning av nye aktier.

Brandforsikringsselskabet

Norden

— stiftet 1867 —

Grundfonds . . Kr. 3 100 000

Reservefonds . . 550 000

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade i By og paa Landet ved Selskabets Agent i Lyngen: Lensmandsfuldmægtig Knut Egge.

Dygtige Agenter antages hvor Selskabet ikke tidligere er repræsenteret.

Skjærp til salgs.

Gode skjærp i Finmarken, beliggende lige ved sjøen, er til salgs.

Nærmere oplysninger erholdes ved henvendelse til bladets ekspedition.

Se her!

Fersk Kveite, Uer, Hyse, Torsk og Sei kjøbes til Dagens højeste Priser.

J. G. Nilsen
Narvik.

„Vesteraalens Avis“.

(Redaktør: C. Moe).

»Vesteraalens Avis« udkommer 1 Gang ugentlig med hyppige Dobbeltnumre.

»Vesteraalens Avis« bringer hurtige og sikre Meddelelser om Fiskeri og Næringsliv i Lofotens og Vesteraalens Distrikter.

»Vesteraalens Avis« er aabent for frit Ordskifte og bringer interessante Artikler om Emner, som er særlig aktuelle for Nordland.

»Vesteraalens Avis« er Organ for Idræts- og Ungdomssag og indeholder Meddelelser fra Ungdomslag og Sportsforeninger.

»Vesteraalens Avis« egner sig udmærket til Avertissementsblad.

Aarsannoncer høi Rabat.

»Vesteraalens Avis« koster Kr. 2.20 pr. Aar. Under Vinterfisket 50 Øre.

Abonner paa nærmeste Post-aabneri og i Expeditionen i Stokmarknæs.

KARLSØ BOKTRYKKERI
VED O. O. L. SEN.